

Beslutad av: Regionutvecklingsnämnden, 2021-06-18, § 114

Diarienummer: RUN 2020-00265

Giltighet: från 2021-06-18 till 2022-12-31

Riktlinje

Uppdrag som representant för regionutvecklingsnämnden i styrelser

Riktlinjen gäller för: regionutvecklingsnämnden och Koncernkontoret

Innehållsansvar: Koncernstab regional utveckling

Innehåll

Sammanfattning	3
Styrelseengagemang – bakgrund och motivering	3
Historik.....	3
Exempel på Västra Götalandsregionens roll och arbetsätt i viktigare utvecklingssatsningar	3
Motivering till aktiv styrelsemedverkan	4
Regleringar/laglig grund	4
Aktuella jävsgrunder	4
Undantag	5
Styrelsens ansvar i bolag och stiftelser	5
Principer för regionutvecklingsnämnden	5

Sammanfattning

Syftet med denna riktlinje är att beskriva regionutvecklingsnämndens (RUN) engagemang och representation i styrelser (bolag, stiftelser, högskolor, föreningar), samt vilka principer som ska styra detta.

Riktlinjen beskriver inledningsvis historik kring regionutvecklingsnämndens styrelserepresentation, och vad som motiverar en aktiv medverkan. Därefter följer en redogörelse av vilka legala aspekter som reglerar deltagandet, och avslutningsvis redogörs för vilka principer som ska gälla för regionutvecklingsnämndens förtroendevalda, och tjänstepersoner som arbetar med regionutvecklingsnämndens ärendehantering, kopplat till engagemang och representation i styrelser på uppdrag av RUN.

Styrelseengagemang – bakgrund och motivering

Historik

De arbetsätt som Västra Götalandsregionen (VGR) med åren utvecklat inom det regionala utvecklingsarbetet har sin grund i regionbildningen för drygt tjugo år sedan, då det statliga regionala utvecklingsansvaret togs över från länsstyrelsen och slogs samman med det regionala utvecklingsarbete som de tidigare landstingen bedrivit. Uppdrag och förhållningssätt skiljde sig mellan länsstyrelse och landsting.

Den första regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland beslutades av regionfullmäktige 1999. Den dåvarande politiska ledningen ville sätta en ny prägel på utvecklingsarbetet genom att gå från kompensatorisk regionalpolitik till tillväxtinriktad regional utvecklingspolitik, från regelstyrd till mer möjlighetsorienterad. För att kunna genomföra strategin kompletterades det statliga regionala anslaget med egna medel från VGR:s budget.

Exempel på Västra Götalandsregionens roll och arbetsätt i viktigare utvecklingsåtgärder

Ett exempel som illustrerar VGR:s roll och arbetsätt är engagemanget i uppbyggnaden av regionala innovationsmiljöer, till exempel science parks. Här har VGR tagit en aktiv roll i såväl finansiering som i utveckling av verksamheterna. Arbetet sker i nära samverkan med näringsliv och akademi. Science parks delfinansieras av VGR via verksamhetsbidrag, men VGR bidrar ibland med ytterligare finansiering i form av projektmedel till vissa strategiska FoU-projekt och andra större utvecklingsåtgärder. VGR har ägarintressen i några av dessa verksamheter/bolag och är delägare i Sahlgrenska Science Park AB och stiftare till Stiftelsen Innovatum, som i sin tur äger Innovatum AB. VGR är även medlem i ägarföreningen för Skövde Science Park, som i sin tur är delägare till Skövde Science Park AB. I dessa exempel finns VGR representerat av förtroendevalda eller tjänstepersoner i såväl bolag/ägarförening/stiftelse som i underliggande bolag.

Motivering till aktiv styrelsemedverkan

Styrelsearbete har prioriterats i de fall VGR är delägare, stiftare eller föreningsmedlem, men VGR deltar också i styrelsearbete i andra verksamheter som bedömts strategiskt viktiga för det regionala utvecklingsarbetet.

En aktiv styrelsemedverkan motiveras utifrån att:

- VGR som regional utvecklingsaktör bidrar med både finansiering, kunskaper, erfarenheter och kontakter till nytta för verksamheten. Ett aktivt engagemang i styrelsearbetet blir därmed ett sätt att förvalta finansiella åtaganden.
- Regionalt utvecklingsarbete kan endast bedrivas genom aktiv samverkan med andra parter. Det är när vi möts, delar gemensamma utmaningar och målbilder och arbetar tillsammans som vi kan bli framgångsrika. Styrelsearbete är ett av verktygen.
- En styrelseledamot kan påverka beslut om viktiga strategival. Styrelsearbete ger direkt insyn och möjligheter att agera mer proaktivt.
- Genom medverkan i styrelsearbetet blir VGR:s roll mer synlig och känd bland övriga parter. Genom att finnas med runt bordet minskar risken för att bli sedd som en anonym bidragsgivare.

Regleringar/laglig grund

Regionutvecklingsnämnden hanterar regelbundet ärenden om bland annat projektmedel och verksamhetsbidrag som rör de organisationer där nämnden har utsett förtroendevalda och tjänstepersoner som styrelserepresentanter. För att undvika jävssituationer och misstankar om oegentligheter är det viktigt att tydligt redogöra för de juridiska förutsättningarna. Västra Götalandsregionens ”Rutin oegentligheter” (diarienummer RS 2020-06588) redogör för vad som gäller för samtliga förtroendevalda och anställda inom organisationen för att förebygga oegentligheter och undvika förtroendeskada för VGR. Rutinen anger vidare att verksamheter kan upprätta lokala verksamhetsanpassade styrdokument, vilket är angeläget för regionutvecklingsnämnden då mycket kontakt och samarbete sker med externa aktörer inom till exempel forskning, utbildning och näringslivsutveckling.

Aktuella jävsgrunder

Alla förtroendevalda och tjänstepersoner inom VGR är bundna av objektivitetsprincipen och kommunallagens (KL) jävsregler, som i huvudsak återfinns i 6 kapitlet 28-32 §§.

Att vara jävig innebär att det finns en risk för att du inte kan vara objektiv i beredning eller beslut av ett ärende, alternativt att det finns en risk för att andra ska tro att du inte kan vara objektiv i beredning eller beslut av ett ärende. Jäv handlar alltså om förtroende – även om du själv känner dig säker på att du kan vara objektiv trots att det finns någon omständighet som skulle kunna uppfattas som problematisk för din objektivitet, så är frågan om andra känner sig säkra på det eller inte.

Många gånger kan även situationer uppkomma som inte är enkla att bedöma ur jävssynpunkt, det kan uppfattas som en gråzon där omständigheterna skulle kunna vara besvärande. I sådana fall där det råder osäkerhet om jäv ska principen alltid vara att tillämpa försiktighet, det vill säga att den förtroendevalde eller anställda helt avstår från att delta i handläggningen av ärendet om det riskerar att skada myndighetens/verksamhetens trovärdighet. Bedömningen av om det föreligger jäv måste göras i det enskilda fallet och kan inte bestämmas på förhand.

Undantag

I 6 kapitlet 31 § kommunallagen framgår att det är tillåtet att bortse från jäv i ärenden som angår aktiebolag eller stiftelser som kommunen/regionen har ett dominerande inflytande över, vilket innebär att kommunen/regionen äger minst hälften av aktierna i aktiebolaget eller utser minst hälften av ledamöterna i stiftelsen. Undantaget gäller därmed inte de flesta bolag/stiftelser som regionutvecklingsnämnden utser representanter till, då VGR ej har ett dominerande inflytande över dessa.

Styrelsens ansvar i bolag och stiftelser

Det finns ett antal ansvarsregler för styrelser i bolag och stiftelser som är viktiga att belysa. Styrelsen har ett syssломannaansvar och en vårdnadsplikt för bolagets/stiftelsens angelägenheter. Styrelsen har alltid att sätta bolagets/stiftelsens intresse i första rummet och framför ägarens intresse och den som utsett ledamoten. Blir det en konflikt mellan dessa intressen så ska alltid bolagets/stiftelsen sättas främst. Dessutom kan bolagets sekretess göra det omöjligt för styrelseledamoten att rapportera om viktiga förhållanden till den som nominerat ledamoten, i detta fall VGR.

De formella reglerna för styrelsens ansvar finns för att förhindra misskötsel och är lika oavsett vem som äger bolaget. Det finns såväl personligt betalningsansvar som skadeståndsregler och straffansvar som kan utlösas om inte formaliaregler efterlevs. Den enskilde ledamoten är skyldig att känna till och förstå dessa bestämmelser.

Principer för regionutvecklingsnämnden

- Regionutvecklingsnämnden ska, genom utsedda representanter, ha ett aktivt engagemang i styrelser som bedöms strategiskt viktiga för det regionala utvecklingsarbetet.
- Förtroendevalda och tjänstepersoner ska inte vara representerade i samma styrelse.
- Förtroendevalda och tjänstepersoner ska inte delta i handläggningen av ärenden som rör bolag som personen är styrelserepresentant i. En försiktighetsprincip ska tillämpas.
- Tjänstepersoner ska inte attestera fakturor som rör ett bolag som personen är styrelserepresentant i.

- Representanter i styrelser ansvarar själva för att vara införstådda med vilket ansvar och vilka bestämmelser som följer med styrelseuppdrag i bolag och stiftelser.